

Sun 2 Oy

Huittisten Sun 2
aurinkovoimapuiston
arkeologinen inventointi
2022

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä

Yleiskartta 1

Perustiedot

1. Johdanto	6
2. Inventointialueen taustatiedot	6
3. Inventointi.....	10
3.1. Menetelmät.....	10
3.2. Havainnot.....	11
4. Yhteenveto	12
Lähteet.....	13

Yleiskartta 2 (inventoidut alueet)

Inventoinnissa tarkastetut torpan paikat

1. Kuusisto
2. Pihlava
3. Vistinmäki
4. Kahilistonahde
5. Suvisuo

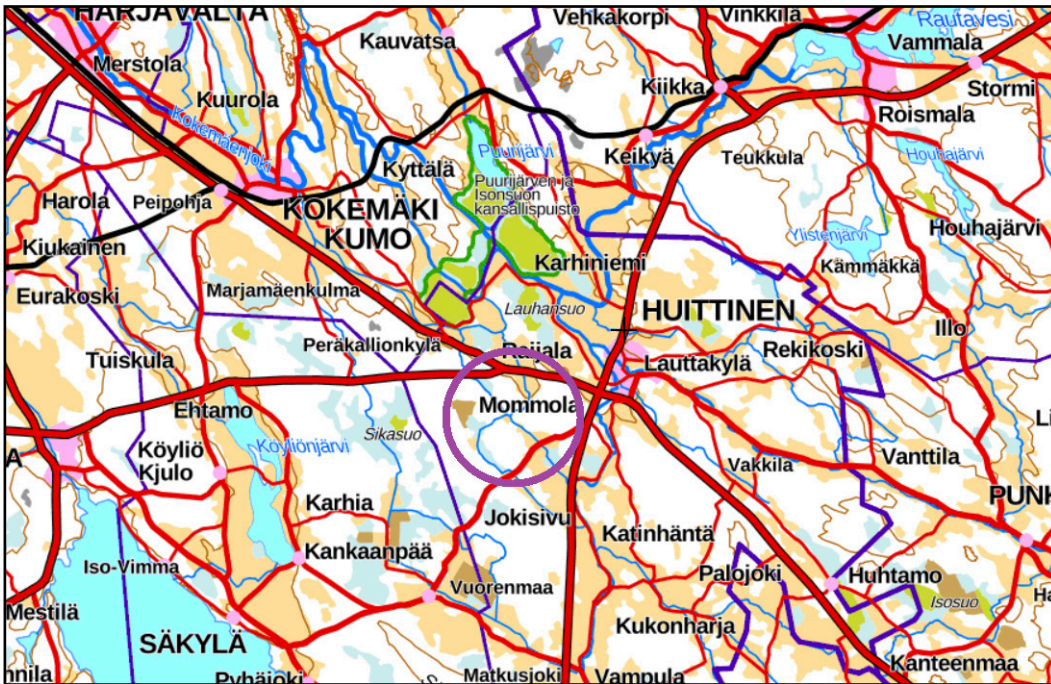
Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:

*Vasko, T. 2022: Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston arkeologinen inventointi 2022.
Ahlman Group Oy.*

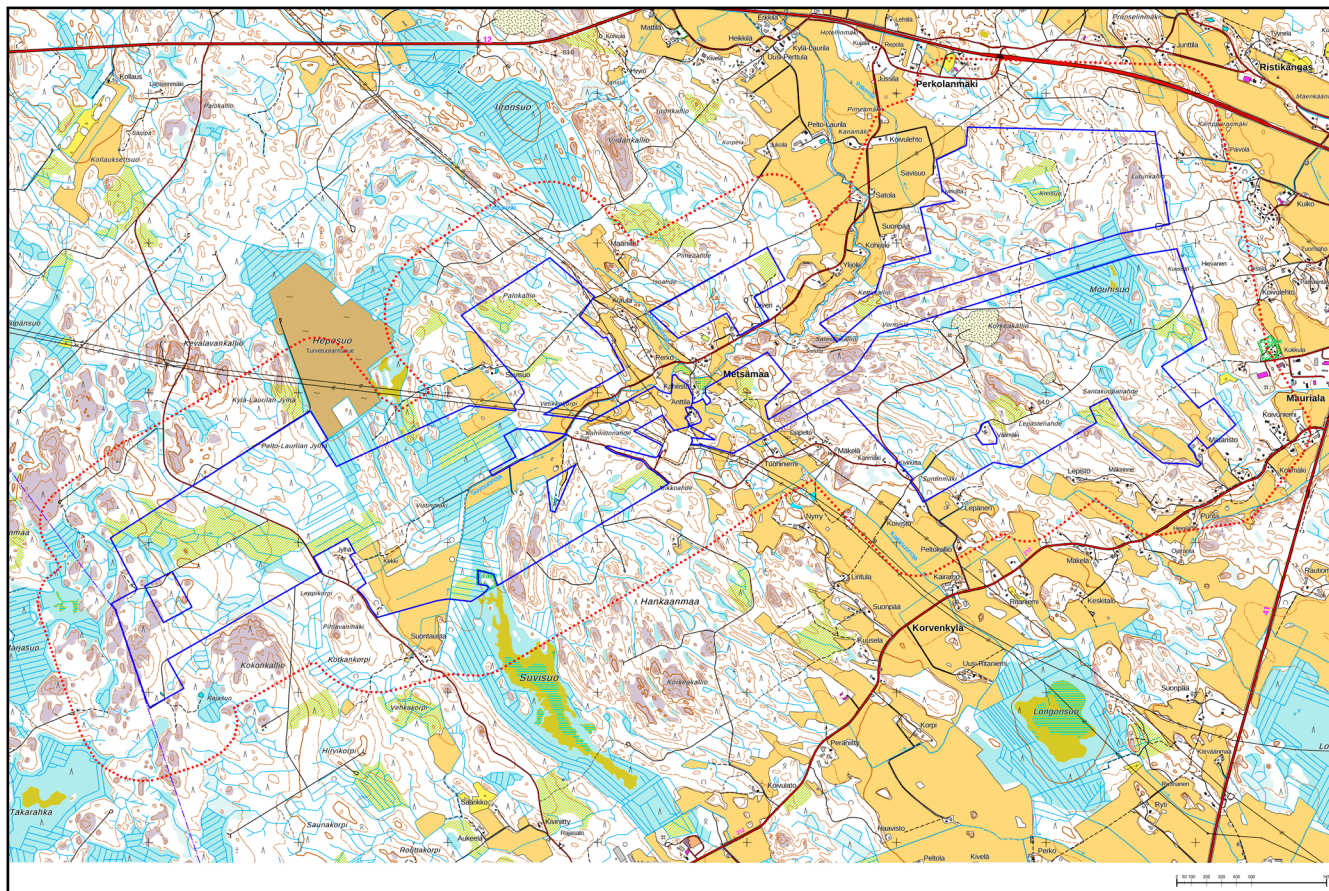
TIIVISTELMÄ

Ahlman Group Oy suoritti 9.–10.5.2022 arkeologisen yleisinventoinnin Huittisissa aurinkovoimapuiston suunnittelualueella, jotta alueella mahdollisesti olevat esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännökset voitaisiin huomioida hankkeen suunnittelussa. Sun 2 Oy suunnittelee 854 hehtaarin laajuisen puiston rakentamista Huittisten lounaispuolelle. Aurinkovoimapuiston alue tarkastettiin maastotyön aikana tiedossa olleen rajauksen mukaisesti. Alueella on lähinnä metsätalousaluetta ja ojitettuja suoalueita. Inventoidulla alueella ei sijaitse vanhoja kyliä eikä juuri muutakaan asutusta. Viisi aikaisintaan 1800-luvulla syntynyttä torpan paikkaa tarkastettiin. Suoritetussa inventoinnissa ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita, joita ei alueelta aiemminkaan tunnettu.

Kartta 1. Inventointialueen likimääräinen sijainti ympyröity.
Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin aineisto 2022.

YLEISKARTTA 1

Kartta 2. Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston inventointialue.
Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin aineisto 2022.

PERUSTIEDOT

Alue: Huittinen
Kohde: Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuisto
Tutkimus: Yleisinventointi
Digikuvat: 1–31 (Ahlman Group Oy)
Organisaatio: Ahlman Group Oy
Tilaaaja: Sun 2 Oy
Inventoija: FM (arkeologi) Tiina Vasko
Kenttätyöaika: 9.–10.5.2022

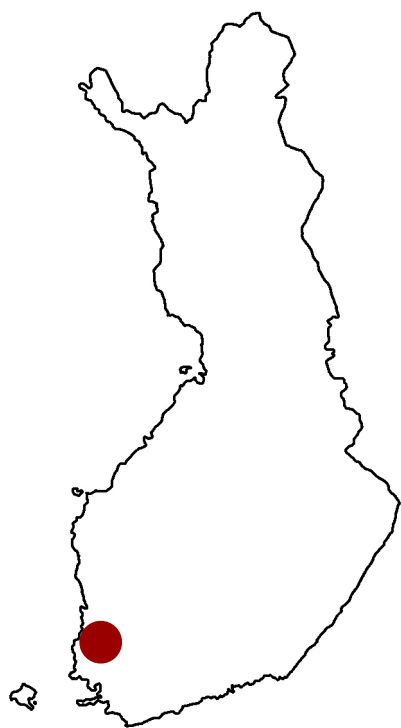
Aiemmat tutkimukset: Itkonen, Kerttu 1960. Huittinen. Inventointiraportti. Museovirasto.

Vasko, T. 2020. Huittinen Mauriala. Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Ahlman Group Oy.

Lehtinen, S. 1997. Huittisten kaupungin muinaisjäännökset. Inventointi. Satakunnan Museo.

Bilund, A. Sepänmaa, T. Jussila, T. 2011. Rauma–Forssa voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Peruskartta: 2112 02
Tutkimusalueen sijainti: P: 6786135–6789863, I: 259005–266143
(ETRS89-TM35FIN -tasokoordinaatisto)

Korkeus: Noin 55–80 m mpy

Tutkimustulokset:
Inventoinnissa ei löydetty alueelta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.
muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Alkuperäinen raportti:
Ahlman Group Oy, os. Kullankuja 6 as 1, 28220 Pori

Kopiot:
Tutkimuksen tilaaja, Museovirasto, Satakunnan Museo

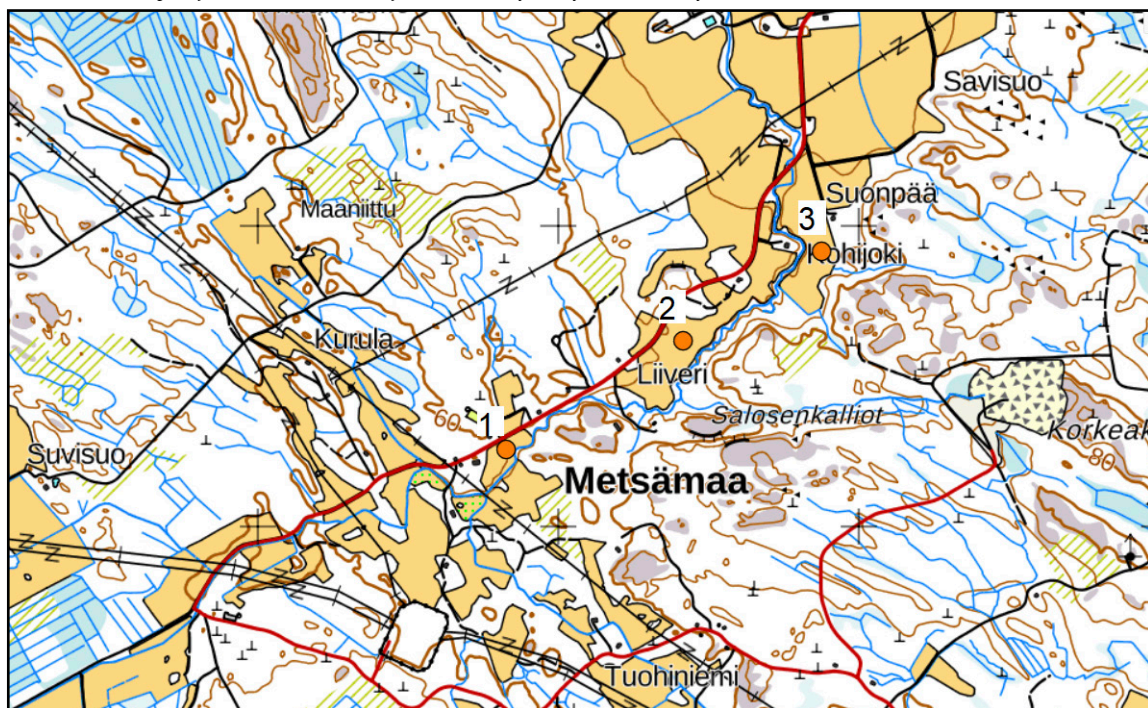
1. JOHDANTO

Ahlman Group Oy suoritti 9.–10.5.2022 arkeologisen yleisinventoinnin Huittisissa aurinkovoimapuiston suunnittelualueella, jotta alueella mahdollisesti olevat esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännökset voitaisiin huomioida hankkeen suunnittelussa. Sun 2 Oy suunnittelee kyseisen puiston rakentamista Huittisten lounaispuolelle. Sen lounaisimmasta osasta on noin 10,2 kilometriä ja koillisimmasta osasta noin 2,6 kilometriä Huittisten keskustaan. Teiden 12 ja 212 väliin sijoittuva alue on laajuudeltaan 854 hehtaaria ja se sijaitsee alueella, joka on pääosin maa- ja metsätalouskäytössä.

2. INVENTOINTIALUEEN TAUSTATIEDOT

Huittisten kaupungin alueelta tunnetaan tällä hetkellä yhteensä 159 kohdetta Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä. Lähes puolet näistä on ns. irtolöytöpaikkoja eli löytöinä saatuja, pääosin kivikautisia esineitä. Kaikkiaan viisi aiempaa inventointia liittyy osin suunnittelualueeseen. Ensimmäinen yleisinventointi Huittisissa tehtiin jo vuonna 1960. Tämän jälkeen Huittisissa vuonna 1997 tehdyn yleisinventoinnin yhteydessä tarkastettiin kaksi lähialueen kolmesta kivikautisen esineen löytöpaikasta. Suunnittelualueen keskellä, Metsämaan tienoilla risteäviä voimajohtolinjoja on inventoitu vuonna 2011. Lisäksi allekirjoittanut inventoi vuonna 2020 Maurialan aluetta, jolloin selvitys ulottui aurinkovoimapuiston suunnittelualueen kaakkoisimpaan osaan (alue Santakuopanhde–Mataristo).

Kuva 1. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä olevat kivikautisten esineiden löytöpaikat: 1. Suonpää, 2. Ylijoki ja 3. Kohijoki.

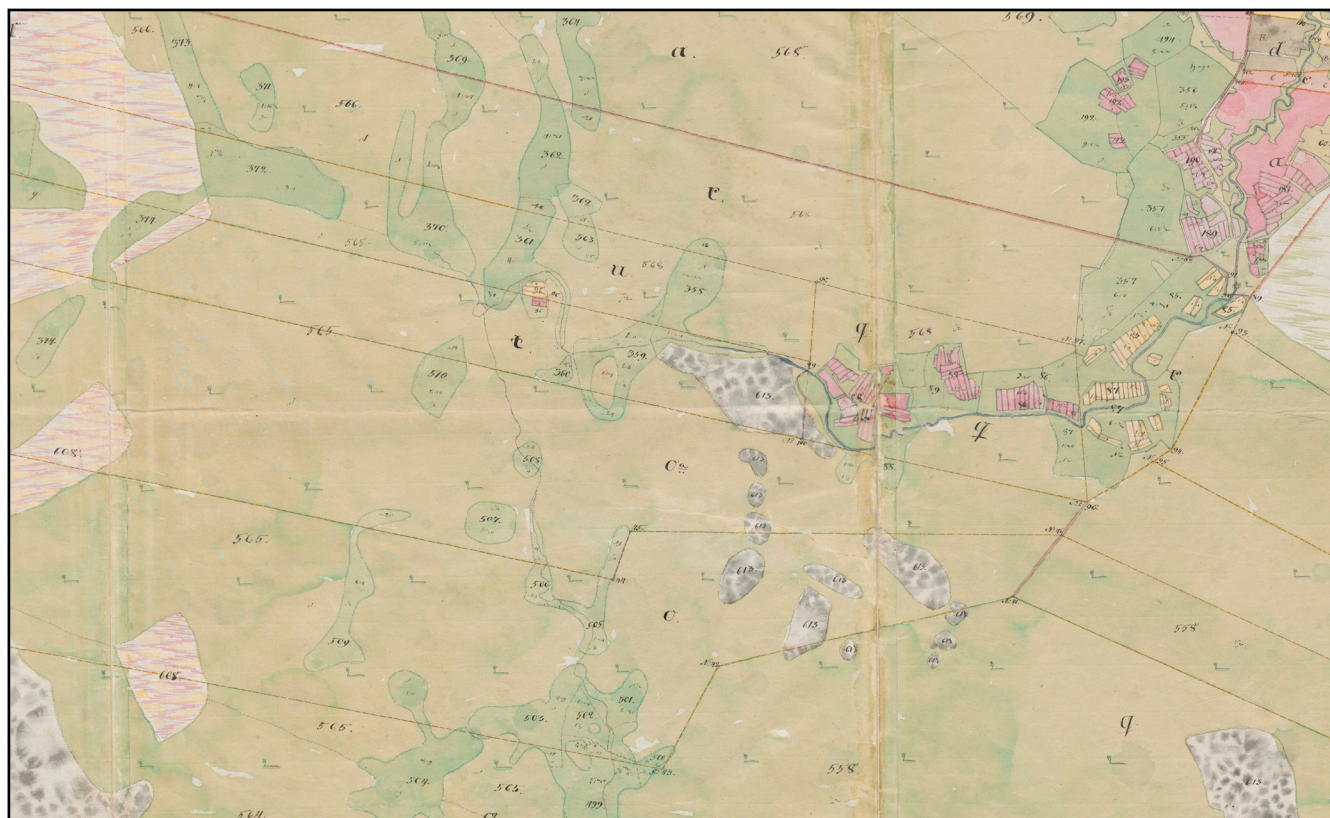
Suunnittelualueelta ei tunneta ennestään muinaisjäännöksiä tai irtolöytöjä. Pääosa siitä sijaitsee varsin korkealla; korkeudet merenpinnasta liikkuvat noin 55–85 metrin välillä. Vanhimpia jälkiä Huittisten asutuksesta ovat lukuisat kivikautiset asuinpaikat. Lähimmät kivikautisten esineiden irtolöytöpaikat ovat Suonpää (1000018171), Ylijoki (1000018204) ja Kohijoki (1000018203) Raijalanojan varsilla.

Erityisesti alueen lounaisosassa on ollut venäläisen topografikartan aikatasolla esiin tulevaa torppariasutusta. Mommolan ja Raijalan kylien talot olivat perustaneet vasta muutamia torppia 1780-luvulla. Isojakokartoissa ja ns. Kuninkaan kartastossa alueelle ei ole merkitty asutusta.

Mommolan ja osittain Maurialan takamaalohkot Suontaustanmaa, Kohijoenmaa ja Hankaanmaa olivat torppien asuttamaa. Niistä oli tiheimmin asuttu Hankaanmaan torppakulma, missä oli 1800-luvun lopulla 120 asukasta. Nämä syrjäalueet alettiin tuntea ns. torpparivapautuksen jälkeen Korvenkylänä, joka ei kuitenkaan ollut varsinainen maakirjakylä. Torpat ovat pääosin syntyneet vasta 1800-luvulla.

Kuva 2. Peltoaluetta Metsämaan koillisosassa, josta on löydetty kivikauden esineistöä.

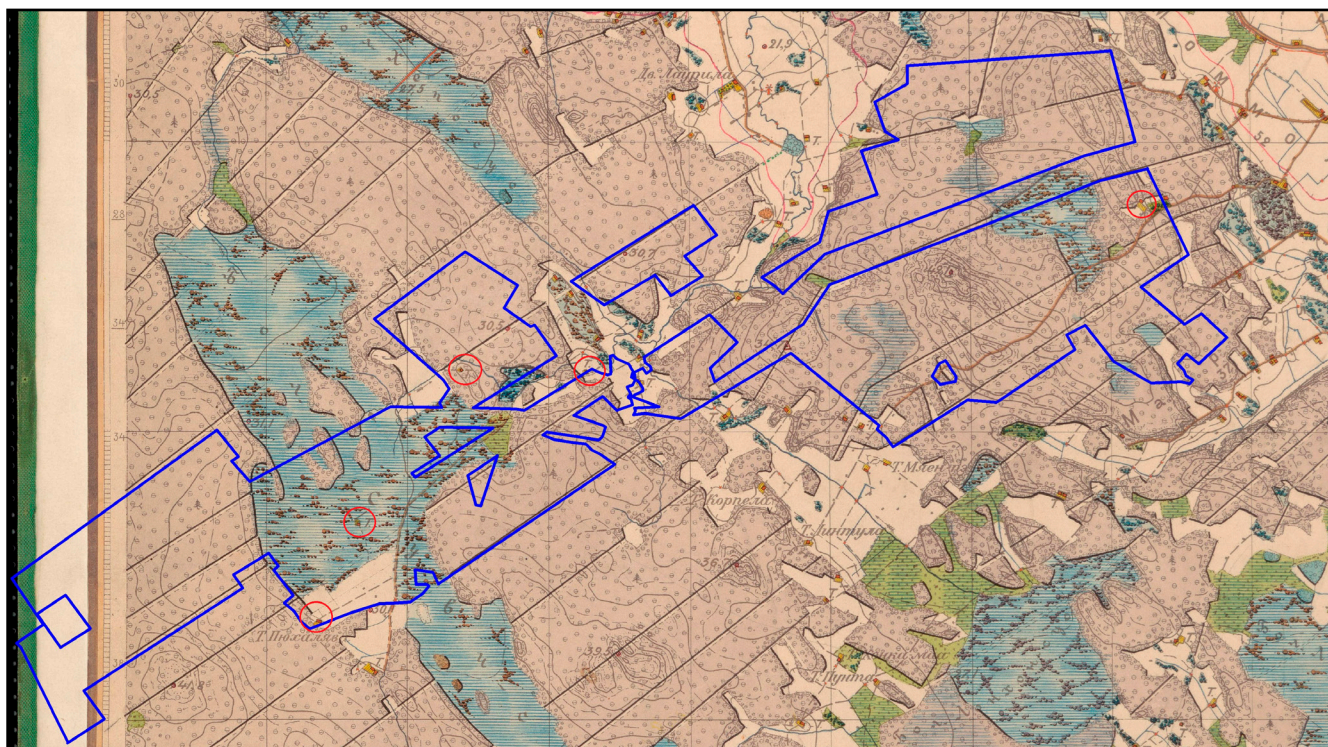

Kuva 3. Ote Mommolan jakokunnan isojakokartasta (1795–1805). Raijalan ojan loppupäätä suunnittelualueen keskivaiheilla, vasemmalla Heposuota. Alueelle ei ole merkitty vielä asutusta. Kartta: Kansallisarkisto.

Kuva 4.

Ote Kuninkaan kartastosta (1776–1805). Punaisella ympyröitynä Heposuon ympäristö, jossa sijaitisi 1800-luvulla neljä nyt jo kadonnutta torppaa. Oikealla näkyy Mommolan ja ylhäällä Raijalan (Rajalan) kylät. Kartta: Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989.

Kuva 5. Venäläinen topografikartta vuodelta 1902. Suunnittelualueelle on merkitty nyt jo kadonneet torpat punaisiin ympyröihin. Neljä kappaletta lounaisosassa ja yksi aivan koillisessa Lepästentien varressa. Kartta: Kansallisarkisto.

Venäläisessä topografikartassa ainoastaan yksi torpista oli nimetty, Pihlava. Kuusisto-niminen Mommolan kylän Härkälän talon torppa on rakennuksineen kuvattu vielä vuoden 1961 peruskartalle. Nyt jäljellä on vain nimi kartalla metsätien varressa. Torppa löytyy Huittisten seurakunnan vuosien 1832–1852 rippikirjoista. Sen vieressä on toinenkin torppa, Hievanen, joka kuitenkin on suunnittelualan rajan ulkopuolella. Hievanen on merkitty nykykarttaan vapaa-ajan asunnoksi. Näiden lisäksi tarkastettiin kolme nimetöntä torpan paikkaa.

Suunnittelualan itäosassa kulkee yleisenä tienä päällystämätön ja kapea Lepästentie. Kuninkaan kartastoon tai isojakokarttaan tietä ei ole merkitty. Myöskään 1800-luvun puolivälin pitäjänkarttaan alueelle ei ole merkitty tietä. Kalmbergin kartassa 1850-luvulta näkyy metsäaluetta halkova kulkureitti, samoin kuin Senaatin kartassa vuodelta 1902. Vaikuttaa siltä, että reitti on syntynyt metsäalueen poikki Korvenkylän suunnalle lähinnä 1800-luvulla muodostuneen torppariasutuksen myötä.

Kuva 6. Näkymä Kuusiston torpan tontin tulotieltä Lepästentielle.

3. INVENTOINTI

3.1. MENETELMÄT

Inventoinnin valmisteluvaiheessa selvitettiin inventointialueen luonnon- ja asutushistoriaa sekä aiempaa tutkimusta. Selvityksessä käytettiin muun muassa arkeologisten inventointien raportteja, paikallishistoriaa käsittelevää kirjallisuutta ja Kansallisarkiston digitaaliarkiston historiallisia karttoja ja asiakirjoja. Mahdollisten kiinteiden muinaisjäännösten tai irtolöytöjen tietoja etsittiin Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja aiemmista inventointikertomuksista. Myös alueen lidar-aineistoa tarkasteltiin. Kartat on piirretty käyttäen Map Info 8.5 -ohjelmistoa.

Inventoinnissa etsittiin uusia kohteita arkeologisesti potentiaalisilta alueilta ja huomioitiin niin esihistoriallisen kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset. Inventoinnin menetelminä käytettiin silmämääräistä havainnointia. Aluetta dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla digitaalikuvia ja tarvittaessa paikantamalla tehdyt havainnot satelliittipaikanninta Garmin GPSmap 62 -paikkanninta (tarkkuus +/- 3–6 m) käyttäen.

3.2. HAVAINNOT

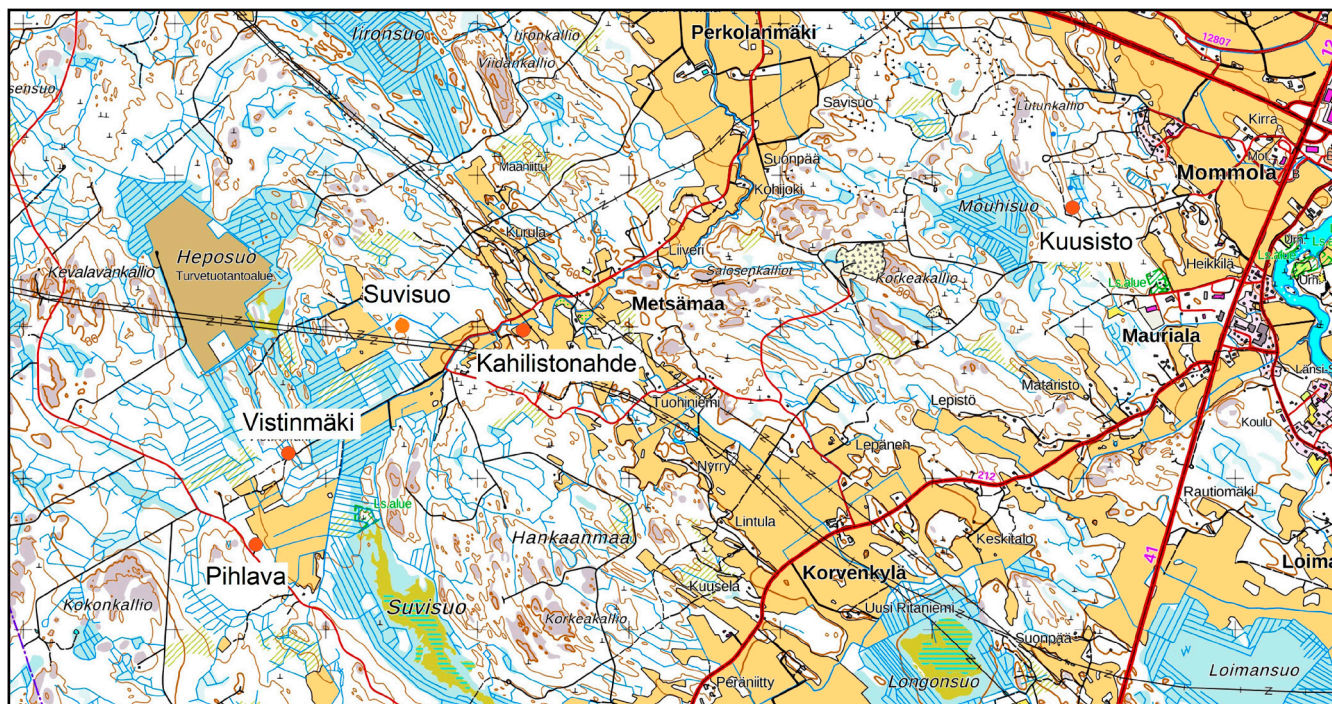
Maastotyö tehtiin 9.–10.5.2022 ja työn aikana vallitsivat hyvät sääolosuhteet. Muutamia peltoja lukuun ottamatta suurin osa alueesta on soista ja toisaalta kallioista metsää. Alueiden ”keski-kohdassa” Metsämaalla oli jonkin verran peltoa Raijalanojan liepeillä noin 55 m mpy korkeuskäyrällä, kun valtaosa suunnittelualueesta sijaitsee reilusti yli 60 m mpy korkeudella.

Muutama kivikautinen irtolöytö tunnetaan linnuntietä noin 1,5 kilometrin päästä saman ojanvarren liepeiltä. Potentiaalisia peltoalueita tarkastettiin Metsämaalla. Pellon pintaa ei ollut kulumana keväänä käännetty. Kahilistonahteen torpan liepeillä oli pari pientä punasavikeraamiikan palaa, mutta mitään kivikauteen viittaavaa ei pelloilla kuitenkaan havaittu.

Jo taustatietoja selvittäessä ilmeni, että alue on ollut aina läheisten kylien takamaata, lähes kokonaan vailla asutusta. Kuninkaan kartastossa ja isojaon kartoissa alueelle ei ole merkitty asutusta. Torppia on varsin runsaasti vuoden 1902 venäläisellä topografikartalla. Viisi suunnittelualueelle osunutta, nyt jo täysin autioitunutta torpan paikkaa tarkastettiin (kuva 7). Torpat ovat mitä ilmeisimmin nuoria, vasta 1800-luvun puolella perustettuja, eikä niitä siten katsota kiinteiksi muinaisjäänöksiksi. Yksikään näistä kohteista ei ollut lajissaan niin edustava, että se olisi voitu luokitella edes muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Torpan paikoista on laadittu lyhyet selostukset sijaintikoordinaatteineen raportin loppuun. Havaintoja kiinteistä muinaisjäänöksistä tai muista kulttuuriperintökohteista ei suunnittelualueelta tehty.

Kuva 7. Peltoaluetta Metsämaan eteläpuolella.

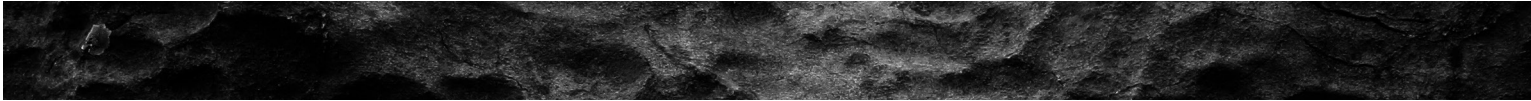
Kuva 8. Viiden autoituneen torpan sijainnit suunnittelualueella. Ainoastaan Kuusiston ja Pihlavan nimet olivat säilyneet kartoilla.

4. YHTEENVETO

Aurinkovoimapuiston alue tarkastettiin maastotyön aikana tiedossa olleen rajauksen mukaisesti. Alueella on lähinnä metsätalousaluetta ja ojitettuja suoalueita. Vanhat kartat näyttävät hankealueen olleen näihin päiviin asti eräänlaista takamaata. Inventoidulla alueella ei sijaitse vanhoja kyliä eikä juuri muutamaakaan asutusta. Inventoinnissa tarkastettiin viiden aikaisintaan 1800-luvulla syntyneen, autoituneen torpan tontit. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ei alueelta aiemmin tunnettu. Suoritetussa inventoinnissa ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Turussa 31.5.2022

Tiina Vasko, FM

LÄHTEET

KIRJALLISUUS

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989:
Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.

Lähteenoja, Aina 1949:
Suur-Huittisten pitäjän historia vuoteen 1639. Vammala.

Niukkanen, Marianna (toim.) 2009:
Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset. Tunnistaminen ja suojelu.
Museoviraston rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3.

Viikki, Raimo 1973:
Suur-Huittisten historia II: Punkalaitumen eroamisesta kunnallisen
itsehallinnon alkuun n. 1639–1860. Lauttakylä.

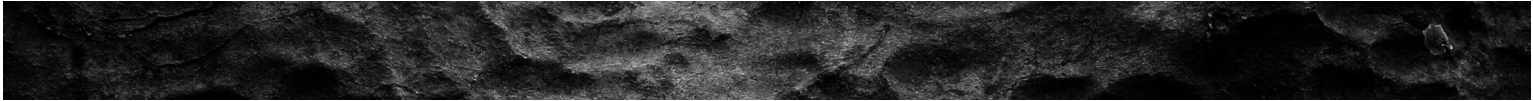
ARKISTOLÄHTEET

Vasko, Tiina 2020:
Huittinen Mauriala. Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi. Ahlman Group Oy

Itkonen, Kerttu 1960:
Huittinen. Inventointiraportti. Museovirasto.

Lehtinen, Susanna 1997:
Huittisten kaupungin muinaisjäännökset. Inventointi. Satakunnan Museo.

Bilund, Antti; Sepänmaa, Timo; Jussila, Timo 2011:
Rauma–Forssa voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

INTERNET

Digitaaliarkisto (<http://digi.narc.fi>).

Museovirasto Kulttuuriympäristö -rekisteriportaali
(<http://kulttuuriymparisto.nba.fi>).

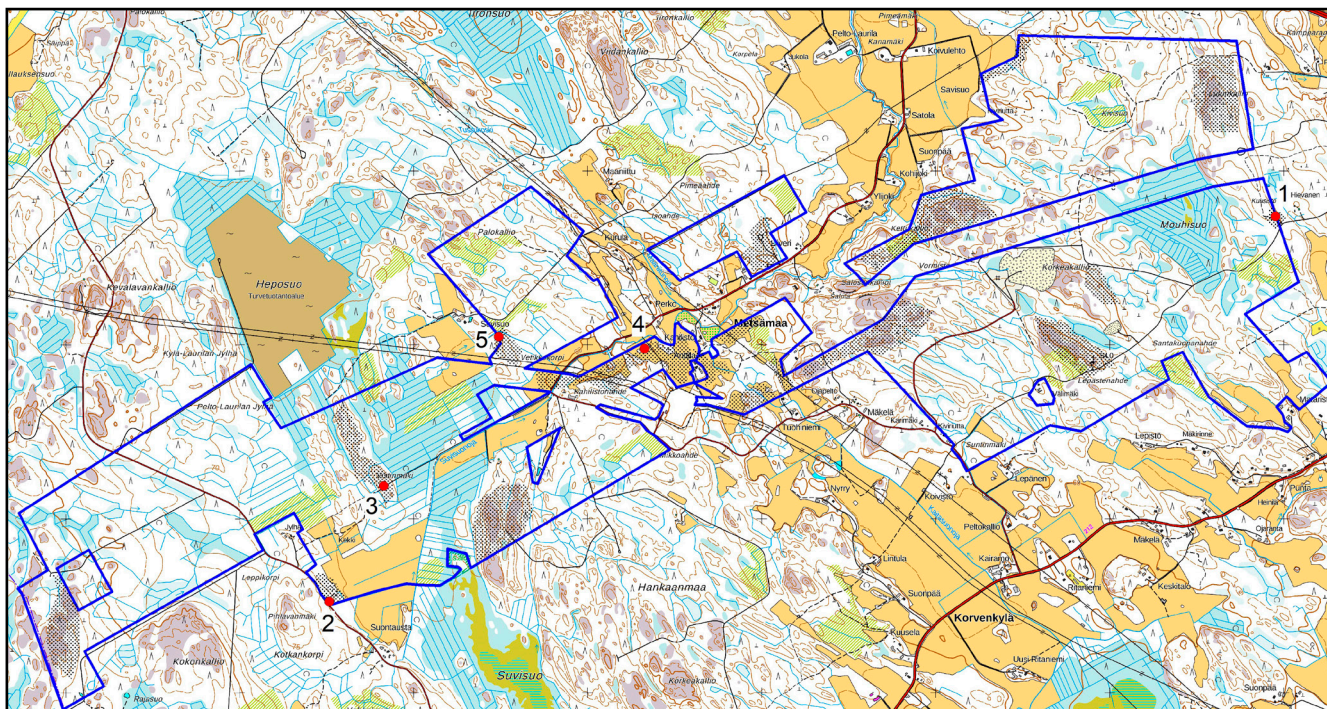
Kansallisarkisto.

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto
Pitäjäntarkasto Huittinen 2112 02.

Senaatin kartasto
Huittinen XVI 18 (v. 1902).

Maanmittaushallituksen uudistusarkisto
Mommola; Isojakokartta selityksineen Mommolan jakokunnasta,
johon kuuluvat Maurilan ja Mommolan, Pappilan ja Rajalan kylät
sekä Huittisten kylästä 2,4,5,7,11,12,13,14. 1795–1805. (A16:22/1–20).

YLEISKARTTA 2

*Inventoidut alueet rasteroitu. Torpat on merkitty punaisilla palloilla.
Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin aineisto 2022.*

INVENTOINNISSA TARKASTETUT TORPAN PAIKAT

1. Kuusisto

Kunta	Huittinen
Nimi	Kuusisto
Laji	torppa tai mäkitupa
Ajoitus	historiallinen, 1800–1900-luku
Peruskarttanumero	2112 02
Tarkastuspäivä	9.5.2022
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN)	P: 6788770 I: 265890 pistekoordinaatti

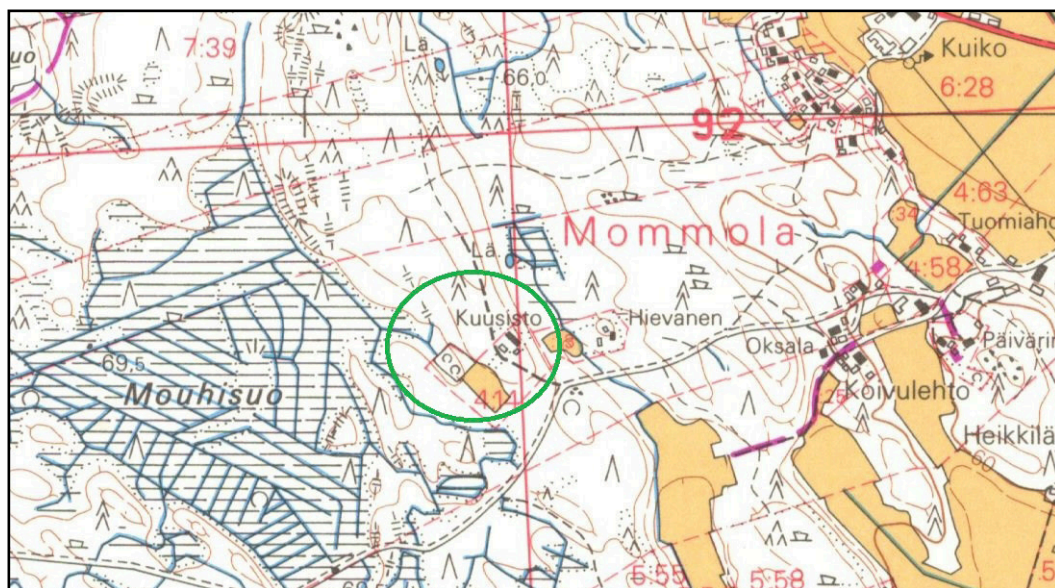
Kohteen kuvaus

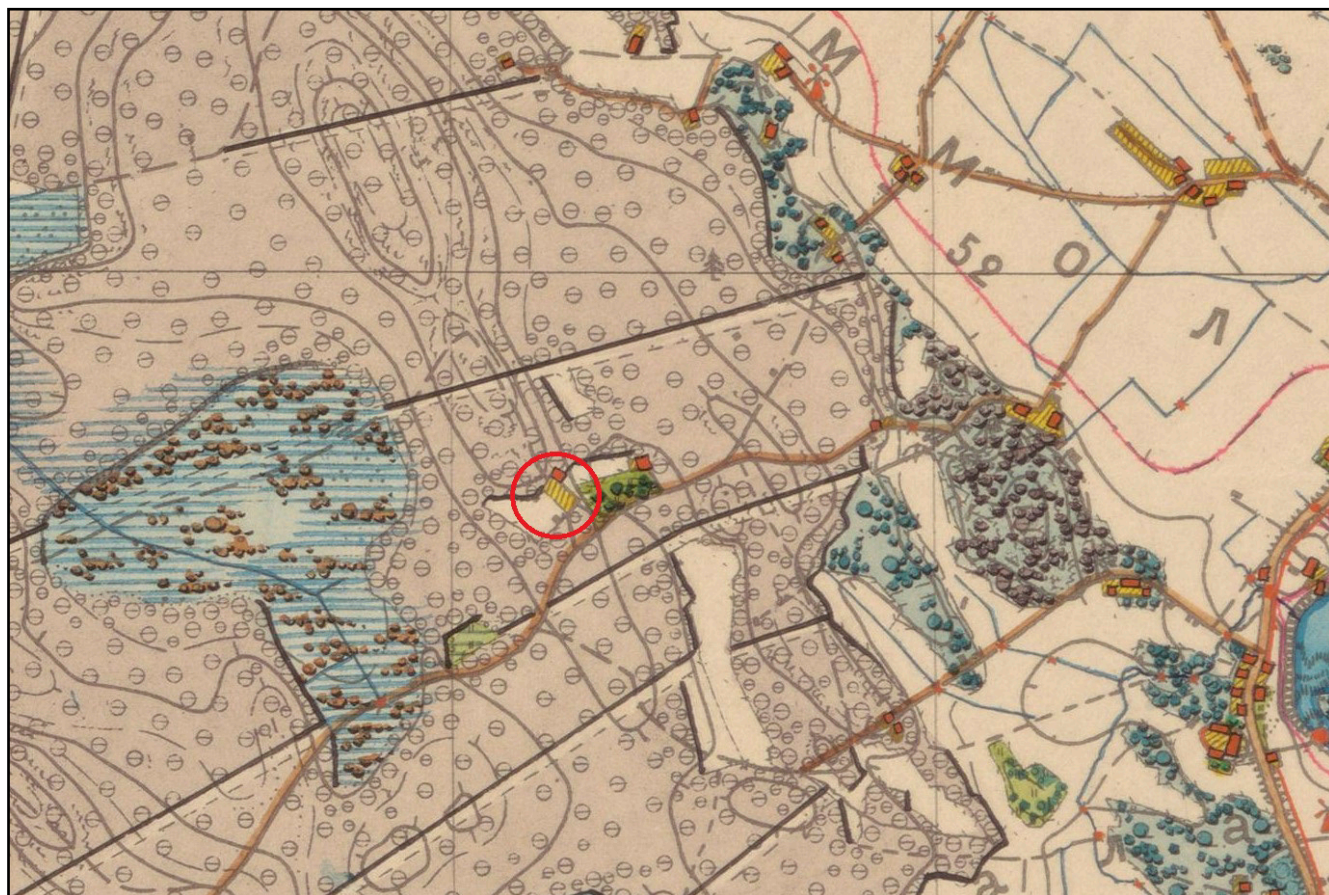
Alueelle ei ole merkitty asutusta Kuninkaan kartastoon eikä isojaon karttaan. Mommolan kylän Härkälän talon Kuusiston torppa löytyy Senaatin kartasta vuodelta 1902. Torppa löytyy Huittisten seurakunnan vuosien 1832–1852 rippikirjoista. Se on rakennuksineen ja peltoineen kuvattu vielä vuoden 1986 peruskartalle. Nyt jäljellä on vain nimi kartalla metsätien varressa. Sen vieressä on suunnittelualueen rajan ulkopuolella toinenkin torppa, Hievanen, joka on merkitty nykykarttaan vapaa-ajan asunnoksi. Kuusistossa ei havaittu enää minkäänlaisia asumisesta kertovia rakenteita. Paikalla oli ilmeisesti tehty perustavaa laatua olevaa maanmuokkausta ja mahdollisesti ajettu paikalle täyttömaata ja kiveä. Se on nyt tasainen kenttä ja mahdollisesti jonkinlaisena varastointipaikkana.

Kuusisto ei ole ikänsä tai muidenkaan ominaisuuksiensa vuoksi sellainen, että sitä suositeltaisiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuva 9. Kuusiston rakennuksia ja peltoa vuoden 1986 peruskartassa.

Kartta: Maanmittauslaitos.

Kuva 10. Kuusiston torppa venäläisessä topografikartassa v. 1902. Vieressä Hievanen.
Kartta: Kansallisarkisto.

Kuva 11. Kuusiston torpan tontilla säilytettävää tavaraa.

2. Pihlava

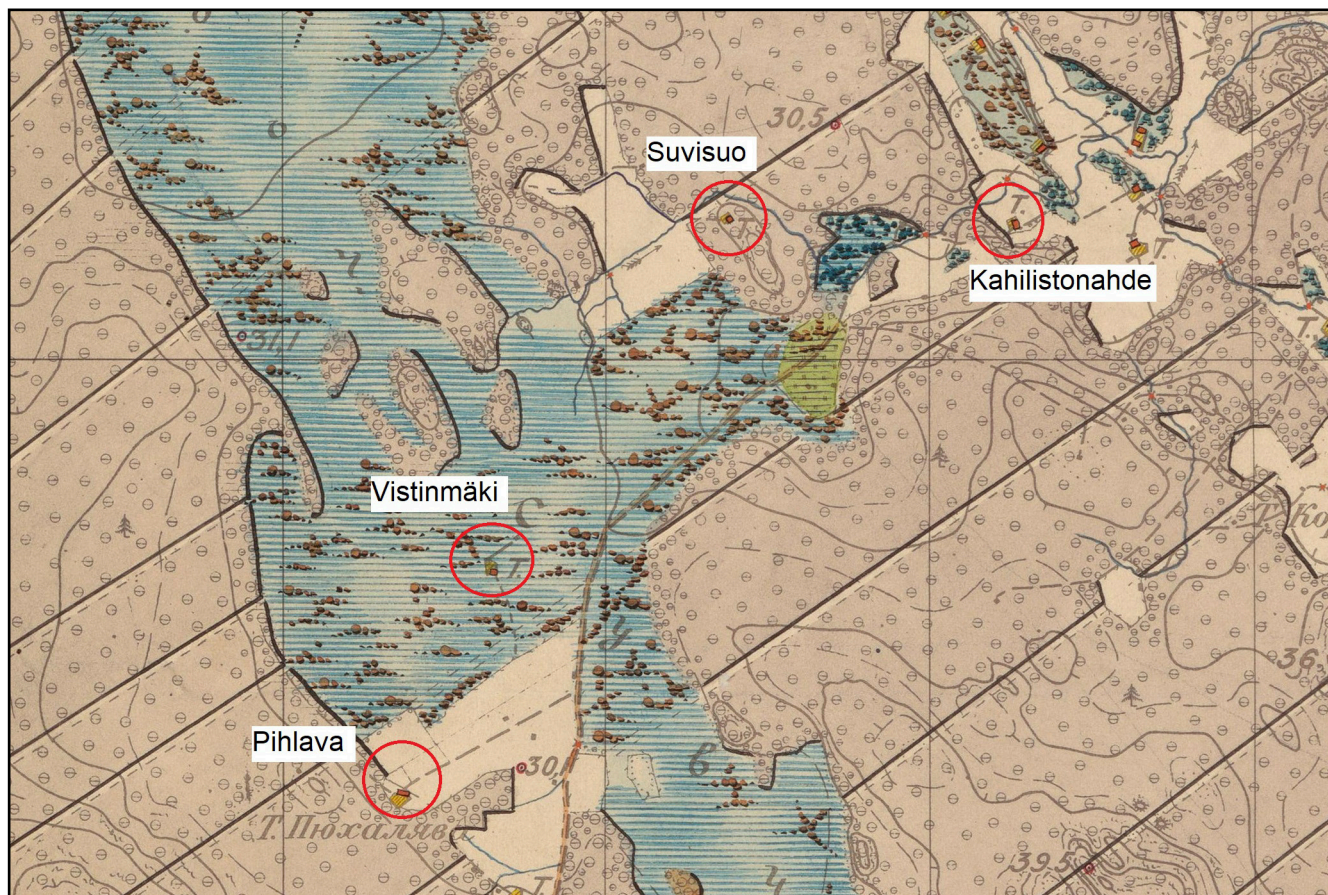
Kunta	Huittinen
Nimi	Pihlava
Laji	torppa
Ajoitus	historiallinen, 1800–1900-luku
Peruskarttanumero	2112 02
Tarkastuspäivä	10.5.2022
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN)	P: 6786530 I: 260530 pistekoordinaatti

Kohteen kuvaus

Alueelle ei ole merkitty asutusta Kuninkaan kartastoon eikä isojaon karttaan. Torppa ja sen nimi oli merkitty vasta venäläiseen topografikarttaan vuodelta 1902. Ilmeisesti Pihlava on myöhempiä asutusta, kuten muutkin sen ympärillä tällä suomaastojen kulmakunnalla olevat torpat. Torpan nimi on säilynyt myös sen länsipuolella olevalla mäellä (Pihlavanmäki). Tontille tultaessa, aivan Kevalavantien vieressä on vielä vanha ulkorakennus, jonka toinen pää on hirsinen. Peltoalueen vieressä on lisäksi betoninen lietesäiliö.

Pihlava ei ole ikänsä tai muidenkaan ominaisuuksiensa vuoksi sellainen, että sitä suositeltaisiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuva 12. Neljä Suontaustan torppaa venäläisessä topografikartassa v. 1902. Vain Pihlava oli nimetty. Kartta: Kansallisarkisto.

Kuva 13. Pihlavan torpan tonttia.

Kuva 14. Pihlavan torpan ulkorakennus Kevalavantien vieressä.

3. Vistinmäki

Kunta	Huittinen
Nimi	Vistinmäki
Laji	torppa
Ajoitus	historiallinen, 1800–1900-luku
Peruskarttanumero	2112 02
Tarkastuspäivä	9.5.2022
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN)	P: 6787210 I: 260830 likimainen pistekoordinaatti

Kohteen kuvaus

Alueelle ei ole merkitty asutusta Kuninkaan kartastoon eikä isojaon karttaan. Nimetön torppa oli merkitty vasta venäläiseen topografikarttaan vuodelta 1902 (kts. kuva 10). Mahdollisesti tämä on myöhäisempää asutusta, kuten muutkin sen ympärillä tällä suomaastojen kulmakunnalla olevat torpat. Torpan alue on aikanaan ollut pieni kohouma aivan keskellä suoaluetta. Kohteessa ei havaittu minkäänlaisia asumisesta kertovia rakenteita. Osa tontin maasta oli käännetty ja se kasvoi metristä mäntytaimikkoa.

Vistinmäki ei ole ikänsä tai muidenkaan ominaisuuksiensa vuoksi sellainen, että sitä suositeltaisiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuva 15. Näkymä Vistinmäestä sinne johtavalle tielle.

Kuva 16. Vistinmäen torpan avoimena säilynyttä tonttia.

4. Kahilistonahde

Kunta	Huittinen
Nimi	Kahilistonahde
Laji	torppa
Ajoitus	historiallinen, 1800–1900-luku
Peruskarttanumero	2112 02
Tarkastuspäivä	10.5.2022
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN)	P: 6787980 I: 262300 pistekoordinaatti

Kohteen kuvaus

Alueelle ei ole merkitty asutusta Kuninkaan kartastoon eikä isojaon karttaan. Nimetön torppa oli merkitty vasta venäläiseen topografikarttaan vuodelta 1902. Mahdollisesti tämä on myöhempiä asutusta, kuten muutkin sen ympärillä tällä suomaastojen kulmakunnalla olevat torpat. Nimi on otettu sen lounaispuolella olevalta metsäalueelta. Kohteessa ei havaittu minäkäänlaisia asumisesta kertovia rakenteita. Peltosaarekkeessa olevista kivistä osa on voinut toki kuulua asumuksen perustukseen, mutta niiden nykyisestä asemasta ei voi tällaista hahmottaa.

Kahilistonahde ei ole ikänsä tai muidenkaan ominaisuuksiensa vuoksi sellainen, että sitä suositeltaisiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Kuva 17. Kahilistonahteen torpalle kulkeva tie.

Kuva 18. Kahilistonahteen torpan tontti peltosaarekkeessa.

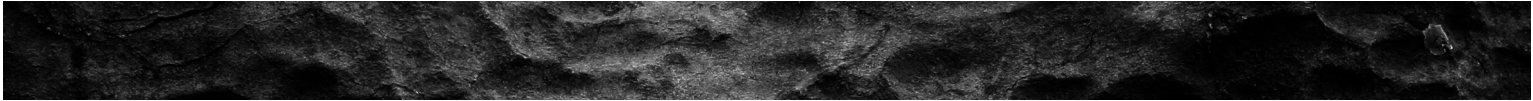
5. Suvisuo

Kunta	Huittinen
Nimi	Suvisuo
Ajoitus	historiallinen, 1800–1900-luku
Peruskarttanumero	2112 02
Tarkastuspäivä	10.5.2022
Koordinaatit (ETRS-TM35FIN)	P: 6788000 I: 261489 likimainen pistekoordinaatti

Kohteen kuvaus

Alueelle ei ole merkitty asutusta Kuninkaan kartastoon eikä isojaon karttaan. Nimetön torppa oli merkitty vasta venäläiseen topografikarttaan vuodelta 1902. Mahdollisesti tämä on myöhempiä asutusta, kuten muutkin sen ympärillä tällä suomaastojen kulmakunnalla olevat torpat. Nimi on otettu kartasta paikan nimestä. Kohteessa ei havaittu minkäänlaisia asumisesta kertovia rakenteita.

Suvisuo ei ole ikänsä tai muidenkaan ominaisuuksiensa vuoksi sellainen, että sitä suositeltaisiin muuksi kulttuuriperintökohteeksi.

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy

